

Llicenciatura en Ciències religioses

Espiritualitat, religió i postmodernitat

- **Titulació:** Llicenciatura en Ciències Religioses (virtual)
- **Modalitat:** Iscreb Virtual
- **Semestre:** 2n | **ECTS:** 5
- **Àrea:** | **Període lectiu:** 2n semestre
- **Professorat:** [Llic. Núria Caum i Aregay](#) | **Llengua:**

Justificació

El paradigma crític de la modernitat ha qüestionat pregonament les formes de religiositat institucionalitzades que han exercit el monopoli del sagrat durant segles. Tanmateix, a l'inici del nou mil·lenni, contrasta la crisi de les religions formalment establertes amb el sorgiment de noves formes de religiositat que, tot i la seva diversitat, posen de manifest que la inquietud de l'ésser humà envers la transcendència no ha desaparegut, ni de bon tros, amb els avenços científics, culturals i ètics que la humanitat ha experimentat durant aquestes darreres dècades.

Requisits i orientacions prèvies

Coneixements bàsics de fenomenologia, sociologia i antropologia de les religions.

Competències i Objectius

Competències transversals (genèriques)

1. Capacitat d'anàlisi i síntesi
2. Comunicació oral i escrita
3. Habilitat amb l'ús de l'ordinador
4. Habilitats de gestió de la informació (busca i analitzar informació de fonts diverses)
5. Capacitat crítica i autocrítica
6. Reconeixement de la diversitat i multiculturalitat
7. Habilitats d'investigació
8. Habilitat per treballar de forma autònoma

Competències específiques de la llicenciatura

1. Valorar l'especificitat de les aportacions de les diverses tradicions espirituals en l'àmbit d'estudi de les Ciències de la Religió: sagrat, divinitat, fe, creença, culte, moral
  2. Fonamentar i aplicar models operatius de diàleg intercultural i interreligiós respectuosos amb la singularitat de les tradicions espirituals
  3. Avaluar les societats contemporànies a partir dels models proposats per les Ciències de la Religió
1. Conèixer les diferents manifestacions de les noves formes de religiositat
  2. Analitzar els mecanismes socials que han possibilitat el sorgiment de les noves religiositats
  3. Establir criteris que permetin realitzar un discerniment sobre les noves religiositats
  4. Cercar vies de diàleg entre les noves religiositats i el cristianisme

Continguts

L'assignatura està organitzada en set blocs temàtics dedicats a reflexionar sobre la gran varietat de fenòmens religiosos emergents:

1. El reencantament del món

El primer bloc és introductor. Està dedicat a analitzar el canvi de paradigma religiós que s'està produint en l'actualitat. Per tant, es plantegen els mecanismes a través dels quals s'està passant del desencantament del món (Max Weber) i de la possible desaparició del fet religiós pronosticada pels mestres de la sospita a un nou panorama definit com a reencantament del món o retorn del sagrat.

2. La Nova Era i els neomisticismes

Una de les característiques essencials del nou paradigma religiós és la importància de l'espiritualitat. Els membres de la nostra societat laica, racional i científica es tornen a preocupar per la vida interior. Tanmateix és una espiritualitat desvinculada de la dimensió social i institucional de les religions. Aquesta nova espiritualitat es concreta en la pràctica de tècniques de meditació, en les teràpies alternatives i en els llibres d'autoajuda.

3. Els fonamentalismes i els neotradicionalismes

Les religions tradicionals també han reaccionat davant del procés secularitzador que ha limitat la seva influència en l'esfera pública. Des de finals del segle XX han sorgit moviments en el si de les diverses religions que han reivindicat els elements més fonamentals i volen incrementar la seva influència en la vida política i social.

4. Els substituïts de religió

Davant del retrocés de la presència de la religió en la vida pública, algunes entitats cíviues exerceixen funcions que fins ara realitzaven institucions pròpiament religioses. La societat civil està desenvolupant mites, rituals, cerimònies i principis ètics que estan substituïnt les religions.

5. Les espiritualitats laiques

Des de fa uns anys els intel·lectuals es tornen a interessar pel fet religiós. Normalment solen rebutjar tant les espiritualitats properes a la Nova Era com el ressorgiment religiós dels fonamentalismes. Proposen una espiritualitat aconfessional, desvinculada de la tutela de les institucions religioses convencionals, o, fins i tot, atea, sense Déu.

6. Una diagnosi complicada

L'anàlisi de les noves religiositats ens obliga a revisar l'encaix de les experiències espirituals dins de les tradicions religioses. Resulta complicat definir la diversitat de noves formes religioses, segurament perquè són conseqüència directa de la complexitat del nostre temps. D'altra banda, es poden interpretar des de diferents punts de vista: com la pervivència del fet religiós, com un símptoma de l'afebliment de la religió, o bé poden ser enteses com els brots primerencs d'una nova manera de viure el sagrat més en sintonia amb les coordenades culturals de la societat emergent.

7. De la coexistència a la convivència

A hores d'ara, és imprescindible establir les regles de joc d'un diàleg renovat entre fe i cultura. Per facilitar un diàleg respectuós i enriquidor entre el cristianisme i el nou marc cultural, cal explicitar l'objectiu i identificar els interlocutors, les actituds que afavoreixin la comunicació, els continguts i els escenaris.

Metodologia i Avaluació

1. Lectura i assimilació dels continguts exposats en el material proporcionat a l'aula 35 %
2. Realització d'exercicis : (comentaris de textos, elaboració d'un tema, síntesi dels apunts) 30%
3. Elaboració de monografies (treball de recerca) 15 %
4. Participació en fòrums virtuals 15%
5. Assistència a les trobades presencials 5%

S'avaluarà l'assimilació dels continguts estudiats a partir de la correcció dels exercicis proposats, tenint present la capacitat de confeccionar textos ben redactats, ben estructurats, en els que les idees estiguin ben argumentades tot fent referència a les fonts utilitzades.

La nota és calcularà a partir dels treballs realitzats:

- Correcció exercicis proposats 60%
- Elaboració d'una monografia 25%
- Participació en fòrums virtuals 15%

Bibliografia

CONSEJO PONTIFICIO DE LA CULTURA Y CONSEJO PONTIFICIO PARA EL DIÁLOGO INTERRELIGIOSO, *Jesucristo, portador del agua de la vida. Una reflexión cristiana sobre la New Age*, Madrid: Ed. Palabra, Madrid 2003.

Estruch, J, *Les noves formes de religiositat*, Ed. Cruïlla, Barcelona 2001

Lenoir, F., *La metamorfosis de Dios*, Madrid: Alianza Editorial, Madrid 2005

Mardones, J.M., *Las nuevas formas de la religión*, Estella: Ed. Verbo Divino 2000.

Otón, J, *El reencantamiento espiritual posmoderno*, Madrid: Ed. PPC 2014.